

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Ústav obecné hygieny

Zuzana Švecová

Hygienická problematika provozu kosmetických pracovišť

Hygienic problematics of cosmetic workplaces

Bakalářská práce

Praha, květen 2011

Autor práce: Zuzana Švecová

Studijní program: Veřejné zdravotnictví

Bakalářský studijní obor: Specializace ve zdravotnictví

Vedoucí práce: **MUDr. František Kožíšek, CSc.**

Pracoviště vedoucího práce: **Ústav obecné hygieny 3. LF**

Předpokládaný termín obhajoby: 7.9.2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracovala samostatně a použila výhradně uvedené citované prameny, literaturu a další odborné zdroje. Současně dávám svolení k tomu, aby má bakalářská práce byla používána ke studijním účelům.

Prohlašuji, že odevzdaná tištěná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do Studijního informačního systému – SIS 3.LF UK jsou totožné.

V Praze dne 28.května 2011

Zuzana Švecová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala MUDr. Ivě Chmelové z Hygienické stanice hlavního města Prahy, pobočky Východ, hygieny komunální, jakožto své konzultantce, za poskytnuté informace a trpělivost. DiS. Petře Maxové děkuji za názorné ukázky při výkonu státního zdravotního dozoru a ochotu. Hlavně děkuji svému vedoucímu bakalářské práce MUDr. Františkovi Kožíškovi, CSc. za pomoc při vypracování.

Obsah

ÚVOD	6
1. JEDNOTLIVÉ KOSMETICKÉ PROCEDURY	8
1.1 Ruce.....	8
1.1.1 Manikúra.....	9
1.1.2 Nehtová modeláž.....	10
1.2 Nohy.....	11
1.2.1 Pedikúra.....	12
1.3 Obličej.....	13
1.3.1 Kosmetika.....	14
1.4 Celé tělo.....	15
2. KONTRAINDIKACE ZAMĚSTNANCŮ A ZÁKAZNÍKŮ	16
2.1 Nemoci omezující k výkonu pracovnice(ky).....	16
2.2 Nemoci omezující k výkonu zákazníky.....	17
2.3 Zdravotní průkaz.....	18
3. ZPŮSOBY PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ ZDRAVÍ	20
3.1 Dodržování režimu "kontraindikovaných osob".....	20
3.2 Provozní řád.....	20
3.3 OOPP.....	22
4. PROFESIONALITA VE SLUŽBÁCH	24
5. PODKLADY POTŘEBNÉ K OTEVŘENÍ A PRO PROVOZ "SALONU"	25
5.1 Certifikace.....	26
5.2 Výkon státního zdravotního dozoru.....	26
6. ŠETŘENÍ ZNALOSTÍ DESINFEKCE A HYGIENICKÝCH POSTUPŮ	28
6.1 Dotazník.....	28
6.2 Rozbor a hodnocení dotazníku.....	32
ZÁVĚR	38
SOUHRN	40
SUMMARY	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY]	42
SEZNAM PŘÍLOH	43
PŘÍLOHY	44

ÚVOD

Téma své bakalářské práce Hygienická problematika provozu kosmetických pracovišť jsem si vybrala na základě své několikaleté praxe v tomto oboru, jenž mám vystudován na Střední odborné škole obchodu a služeb v Praze. Překvapilo mě zjištění, že této problematice není věnována dostatečná pozornost. V hygieně komunální je výkon státního zdravotního dozoru v této oblasti brán spíše jako okrajová záležitost, i přesto, že je zde rostoucí zdravotní riziko obecně známé. Samozřejmě i zde jsem se setkala s tím, že někteří pracovníci dozoru vykonávají svou práci s takovým nasazením, že se bojíme i mrknout, ale to je výjimka potvrzující pravidlo.

Za činnost epidemiologicky závažnou se považuje: *„...provozování holičství, kadeřnictví, pedikúry, manikúry, kosmetických, masérských, regeneračních nebo rekondičních služeb, provozování živnosti, při níž je porušována integrita kůže, a provozování živnosti, ve které se používají k péči o tělo speciální přístroje (například solária, myostimulátory)...“* (zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů; § 19).

Ve své práci bych chtěla přiblížit, co vše tento obor zahrnuje, osvětlit, co pod tento obor všechno spadá, na jakou problematiku se zaměřit, jak z hlediska klientek, tak z hlediska uchování plného duševního i fyzického zdraví pracovníků těchto služeb, ale i z pohledu hygienických kontrol. Poukázat na opodstatněné, neopodstatněné i chybějící předpisy týkající se této práce, podle nichž se musí a zároveň i nemůže vždy postupovat. Zhodnotím za pomoci vyplněných dotazníků odbornost pracovníků, znalosti týkající se dezinfekčních prostředků, očisty nástrojů i pracovníků. Závěr budu věnovat obecnému hodnocení, co nám tento obor přináší, jak na nás působí a naopak jakým rizikům zde čelíme při podstupování jednotlivých procedur. Je lepší se nevrhat do všeho po hlavě a přemýšlet, než dojde k tomu, čeho bychom mohli později litovat.

Nerada bych, aby tato práce vyzněla jako napadání kosmetických salonů, nebo pracovníků vykonávajících státní zdravotnický dozor. Konečně, všichni se musíme řídit zákony, i když jsou někdy v rozporu s naším logickým uvažováním.

Nevím, jestli jsem skutečně první, kdo o této problematice píše, ale nenašla jsem obdobnou práci s tímto tématem. Je velmi obsáhlé a tudíž ho neproberu ke

spokojenosti všech, nicméně se zaměřím z mého pohledu na nejzjevnější problémy tohoto oboru. Je mnoho kritiků, ale jakmile by měli veřejně vystoupit či něco publikovat, stáhnou se s výmluvou, že by se stejně nic nezměnilo. V mém profesionálním okolí padá řada návrhů, že se to musí dostat na Hospodářskou komoru apod., ale samo se neudělá nic. Ráda bych, aby má práce byla pomyslným „prvním krokem“, který se zabývá tímto rozrůstajícím se oborem.

V zahraničí ženy i muži na vyšších společenských úrovních v podstatě povinně navštěvují kosmetické salony, v České republice jsou to zatím spíše jen ženy. Velké i malé firmy poskytují svým zaměstnancům formou poukázek služby ke zkrášlování a péči o ruce, nohy i obličej. Proč? Protože zastupují-li jméno firmy, a to nejenom v zahraničí, udělá si zákazník často závěr, ať už vědomě či nevědomě, z prvního dojmu – který tvoří nejdříve vzhled, pak hlas – barva a tón, a až nakonec vnímá, co se povídá. A právě tyto vyspělé firmy, to vědí a mimo jiné i proto jsou úspěšné. Nejenom kvalitní oblečení, ale i upravený vzhled zaměstnance vypovídá o prosperitě firmy.

1. Jednotlivé kosmetické procedury

Péči o tělo můžeme rozdělit podle toho, jakou částí těla se zabývá. Rozeberme si nyní jednotlivé úkony, jak probíhají, respektive jak by měly správně probíhat. Zaměříme se na rizikové faktory, jejich expoziční cesty, kudy, kde a za jakých okolností může zákazníkovi způsobit potíže a jaké. Ať už lehká poškození či rozvinutí se v onemocnění.

Úvodem nutno podotknout, že kdyby se dodržovaly všechny zásady, které jsou napsané v provozním řádu a dbalo se na zásady provozní a osobní hygieny podle vyhlášky č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, mohli bychom se újmě na zdraví vyhnout.

Provozní hygiena spočívá v zajištění pracovních ploch, aby se daly čistit a dezinfikovat. Technický stav by neměl ohrožovat zdraví. Řádně označené pomůcky a prostředky k rozdílnému použití se ukládají odděleně. Je nutné správně likvidovat kontaminovaný biologický odpad, nejlépe ho ukládat do krytých, pevnostěnných, spalitelných nádob. Komunální odpad se musí pravidelně vynášet, nejméně však jednou denně. Dále je nezbytné zamezit vstupu nepovolaných osob a zvířat do provozovny, s výjimkou vodícího psa pro nevidomé. Musí se používat čistý pracovní oděv, prádlo i materiál na každého zákazníka. Nástroje musí být vždy čisté, dezinfikované a sterilní. Nesmí se křížit použitý a čistý materiál (nástroje a prádlo). Provozovnu je nutné pravidelně (alespoň jednou denně) čistit, vždy však po znečištění a pracovní místo po každém zákazníkovi. Při náhodné kontaminaci je nutné použít virucidní přípravek. Desinfekční prostředky by se měly střídát tak, aby se měnila aktivní látka.

Osobní hygiena má základ v čistotě rukou a vzezření pracovnice jako celku, od tělesné čistoty, oděvu až po boty.

1.1 Ruce

V kosmetickém průmyslu je to nejcennější část těla, protože bez nich nenamažeme krémem obličej ani nohy. V běžném životě se bez nich člověk neobejde bez pomoci jiné osoby. A co teprve jejich význam ve společnosti: podáváme ruku,

vítáme a loučíme se s nimi, ukazujeme, pohyby rukou jsou součástí našeho vyjadřování, pro každého specifické. Jsou stále na očích, symbolem toho, jak se člověk sám o sebe stará, symbol upravenosti a čistoty. Říká se, že člověk se pozná podle toho, zda má čisté boty, ale i čisté ruce, které vypovídají o charakteru člověka.

1.1.1 Manikúra

Spočívá v dezinfekci rukou zákaznice i manikérky (i přesto, že již byly desinfikované, musí to udělat před očima zákaznice), prohlédne celkový stav rukou, zjistí, jestli nemá zákaznice mykózu a jiná onemocnění, aby případně použila jiné speciální pomůcky a přípravky. Domluví se na způsobu úpravy nehtů a podle toho dále postupuje. Klasická základní manikúra zahrnuje zpilování nehtů na domluvenou délku, namočení do vodní změkčující lázně, po vyndání se osuší ruce, upraví kůžičky kolem nehtů, vyčistí prostor pod nehty, vyleští povrch nehtu a namažou se ruce krémem. Za speciální část považujeme peeling rukou, kde je základem krém nebo olej s příměsí cukru, mořského písku či jiné jemné drtě, masáž s použitím hřejivých, chladivých, bylinkových či jiných masážních krémů, maska s liftingovým, výživným účinkem proti pigmentovým skvrnám, či adstringentní maska (látky, které stahují a vysouší tělesné tkáně, snižují vylučování, sekrety, výtoky a krvácení). Dále lakování výživným nebo barevným lakem, francouzská manikúra, P-Shine – tj. japonská metoda leštění nehtu.

Dost často se setkáváme s tím, že vůbec nejsou dezinfikovány ruce a dobře víme, jak rychle dochází k množení bakterií. Brousí se nehty s mykotickými projevy, a pak se pilník použije na ruce zdravé zákaznice. Zákaznice by měla odcházet vždy naprosto spokojená s tím, že má nehty podle svých představ, avšak ve stále se rozrůstajících salonech cizinců to jde těžce. Manikérky vše přívětivě odkývnou, jako že rozumí, nicméně skutečnost je jiná. Namocení v nové teplé vodní lázni se zdá být samozřejmostí, i tak je třeba si to ohlídat, není to všude tak běžné, stejně tak jako použití čistého ručníku. Při úpravě prostor okolí nehtu se nesmí porušit integrita kůže, při práci s ostrými nástroji se to občas dodržet nepovede a poraněné místo by se mělo správně ošetřit. Nehet se skládá z cca 7 vrstev, probrousíme-li až 5 vrstev z nehtu, nehet pálí, je zarudlý, bolí, chybí cit v celém prstu, najednou nemůžeme manuálně nic dělat. Pak vyvstávají „fámy“ o tom, jak manikúra ničí nehty a klientky odchází jinam s přáním napravení škod. S tím nejde udělat nic, musí se počkat, až

nehet odroste, v horším případě, může být poškozeno i nehtové lůžko a nehet roste hrbolatý a neestetický, popř. neroste vůbec. Na mazání krémem se zdá, že se nadá nic zkazit. Pokud však neprovedeme pečlivou anamnézu jedince včetně alergií (dost časté jsou krémy kakaové, s propolisem a heřmánkem), můžeme napáchat značnou škodu s alergickými projevy.

Není to zdaleka tak lehká činnost, musí se provést přesná anamnéza jedince a provést perfektní výkon s individuálním přístupem ke každému jednotlivci, přeci jenom je to činnost epidemiologicky závažná. Dost často chodí zákaznice ke kosmetičce pro rady, stejně jako k lékaři se svými problémy, (viz Kapitola 4), proto je nutné dbát na správný chod provozu a nebrat ho jako malou nedůležitou část hygieny komunální.

1.1.2 Nehtová modeláž

Nehtová modeláž je aplikace gelových, akrylových aj. nehtů. Nebudu zde techniky rozepisovat, každá značka i jednotlivý výrobek má svůj postup a zasvěcením do tohoto postupu se vydává (placená) certifikace, a na jejím základě je umožněno tuto techniku provozovat jako živnost. U všech technik se vlastní nehty nejprve zbrousí, aby látka dobře přilnula k nehtu, pak se aplikují jednotlivé části určitých modelačních systémů. S cca měsíčním odstupem chodí klientky na tzv. doplnění, zbrusnění starého materiálu a aplikaci nového, někdy se materiál odmačí či jinak chemicky odstraňuje.

Zde nás trápí problém certifikací, kdy si ji dotyčný zaplatí a může tuto práci vykonávat bez dostatečného proškolení na nutnou dezinfekci, rizika přenosu nemocí a další. - (viz 5.1 Certifikace) Opět je tu nutná dezinfekce rukou, výměna nástrojů a pomůcek na jednotlivé zákazníky a hlavně neprobrousit nehty. Při doplňování by se mělo už minimálně zasahovat do vlastního nehtu, pouze zbrusovat nový odrostlý kus, aby nám materiál opět správně přilnul k nehtu a držel. Hlavní problém spočívá u vietnamské komunity, která má certifikaci na své materiály, které neprošly do České republiky legálním způsobem, nejsou dermatologicky testovány, vlastně se ani neví, jaké je jejich složení. Pokud přijde do salónu kontrola, mají pro ni připravený výrobek zakoupený u nás s českým návodem, ale pracují s něčím jiným, i dezinfekce, které užívají, jsou nedohledatelné, nejsou na českém trhu k sehnání. Pokud jste někdy šli

kolem těchto salonů, nebo jste v nich dokonce byli, jistě jste si všimli specifického způsobu provozu - „jede to tam, jak na běžícím pásu“. Přijdete, pokud mají volné místo, ihned vás obslouží, což je jejich hlavní přednost, díky které mají velkou klientelu. Do seriózních salonů se musíte objednávat často alespoň 14dní předem. Jedna osoba vám zbrousí nehty, jdete dál, kde Vám je nastaví a opraví, zase jinde, další osoba je namaluje (rádo-by co si přejete, jelikož nerozumí českému jazyku, můžete maximálně ukázat, co chcete). Jestli půjdete okolo jejich výlohy, zastavte se a nakoukněte. Nejvíce bije do očí pilníček, kterým zpilují zákazníci nehty a vloží zpět do boxu plného jiných pilníčků. Přijde další klientka a prostě si vezmou z boxu pilníček, nějaký, který jim zrovna padne do ruky. Existují nicméně výjimky - vietnamské pracovnice vystudované v České republice odvádí perfektní práci, lépe než mnoho českých – ale jde o výjimky, které potvrzují pravidlo. Je k zamyšlení, proč právě z těchto salonů, provozovaných občany jiných národností, chodí k českým studovaným a proškoleným kosmetičkám, zákaznice s pláčem, propilovanými, bolavými nehty, plísní pod nehty, zkrvaveným okolím nehtu, oteklým, bolestivým a hnisavým výtokem. Od těchto zkušených nehtových designérek se nadále očekává, že jim pomohou, zbaví je bolesti, zkrátka je toho zbaví a napraví napáchané škody. Zákaznice nerady slyší, že mají plíseň pod nehty, proto by si měly umělé nehty odstranit a řádně léčit, stejně jako propilovaný nehet nelze pilovat, ale musí se nechat odrůst. Chybu však vidí u těch, co jim s nemocnými nehty nepomohou.

Přitom v zákoně je uvedeno: *„(1)Osoba provozující činnosti epidemiologicky závažné je povinna: c) zajistit, aby výkonem činností epidemiologicky závažných nedošlo k ohrožení nebo poškození zdraví fyzických osob infekčním nebo jiným onemocněním. (2) Kosmetické prostředky používané k výkonu činností epidemiologicky závažných musí odpovídat požadavkům upraveným v § 26 zákona č. 258/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů.*

Jak je možné, že tento zákon není vždy dodržován? Na internetu se setkáváme s velkými výhradami na toto téma, jejichž příklad je k nahlédnutí na konci mé práce v příloze č.1.

1.2 Nohy

Nohy nás nosí celý život a jestli chceme, aby to tak zůstalo, je nutné se o ně starat. Každý může sám, jde spíš o to, s jakou dovedností, trpělivostí a účinností. Aby naše snažení ve výsledku bylo takové, abychom nenadělali v závěru víc škody než užitku. V České republice jsou hlavními návštěvníky pedikúry senioři, kteří se už nemohou ohnout ke svým nohám a těhotné ženy. Je nutné začít se o své nohy starat dříve, než už nám nedovolí po nich chodit.

1.2.1 Pedikúra

Zde je nejdříve nutná anamnéza (cíleně se ptáme, jestli je člověk diabetik). Nejdříve se odlakují nehty, aby se zjistilo, co se pod nimi skrývá a mohl se dostatečně zkontrolovat stav nohou a dezinfikovat je. Až poté se namáčí do teplé vodní lázně, kterou je nutno konzultovat s klientem, neboť každý snáší teplotu vody jinak. Podle stavu chodidel se určí doba máčení nohou. Po vyndání se opět dezinfikuje a odstraňuje se přebytečná kůže skalpelem či krédem. Ostríhají se nehty a vyčistí se okolí nehtu. Následuje aplikace krému. Mezi speciální péči patří peeling, masáž, maska, reflexní masáž nohou, lakování, P-Shine, gelová modeláž na nohy. Gel nám často pomáhá u nehtů, co nám špatně rostou, tím jdou nastavit tak, že není k poznání rozdíl od nehtu přirozeného.

Je velmi nutná správná hygiena, protože se pracuje se skalpelem, a stane se, že dojde i k narušení integrity kůže. Rozpraskané paty bývají dosti bolestivé a krvácejí, proto je nutné dodržovat používání čistých vysterilizovaných nástrojů a znalost první pomoci. Kdo se někdy zranil na noze, ví, jak se špatně zastavuje krvácení. Plísňe se nejčastěji šíří ze špatně umytých vaniček pro máčení nohou. Ve whirlpoolových vaničkách, jejichž složitý systém k pohánění víření a bublinek, soubor trysek a jeho důkladné omývání je složitým procesem, se velmi těžce zajišťuje čistota.

Suchá pedikúra, druh pedikúry, kdy se za sucha pouze pomocí frézky obrousí tvrdá kůže a upravují se nehty, není tak účinná, jako mokrá pedikúra. Suchá odbroušená kůže je přitom rozptýlena všude po místnosti a kosmetičky i zákaznice jí nevědomky vdechují.

S rozvojem moderní doby se stále vynalézají nové techniky a to platí i pro pedikúru, protože si postupně lidé začínají uvědomovat, že krásné boty chtějí i krásné pěstěné nohy. Jednou z novinek na trhu, která se dostala do České republiky, je

pedikúra za pomoci rybiček, kdy se zákazník posadí nohama do akvária a rybičky okusují starou kůži. V zákoně to není uvedeno, což znamená, že na tuto činnost neexistují žádné specifické legislativní požadavky. Ze zkušenosti mé známé mohu potvrdit, že i přes zaplacení nedojde vždy k ošetření za pomoci rybiček. Když jsou již nasyceny, „tak máte smůlu“. Představa, že bych měla nohy vložit do vody, kde předtím rybičky okusovaly nohy zákaznice se zjevnou plísní celého povrchu nohy, mě příliš nepřitahuje. Vždyť desinfekci nelze použít do akvária s živými tvory. Další novinkou, která se objevila na trhu, a nemám ji zatím příliš prozkoumanou, je jakýsi přípravek, jenž se nanese na vatičku a přiloží na obtížné místo. Nechá se působit a následně je rozmokvaná kůže setřena speciální škrabkou. Zatím se prodává pouze pro profesionální použití. Ale nutí se mi představa, jak budeme řešit přeplněné čekárny u kožních lékařů, protože nesprávným postupem laika dojde k hloubkovému poškození pokožky (nechtěně „vypálená“ kůže).

Mnohá pedikúra nahradí i lékaře. Správná péče a návod, jak se starat o postižené místo, dokáže zázraky. Zním čtyři případy, kdy si lékař nevěděl rady, ale pedikérka to zvládla. Například, kdy klientovi spadlo na palec kladivo a nový nehet rostl tak špatně, že ho 2x strhávali. Když měl jít po třetí, zašel si po „chytré“ radě na pedikúru. Správným čištěním a uvolňováním nehtu k růstu, by dnes na jeho nehtu nikdo nic nepoznal. Další příklad je paní s nehtem přirostlým v kořeni a k velmi malé části lůžka, kdy jeden lékař diagnostikoval neléčitelnou plíseň, druhý dědičnou chorobu. Po 20 ti letech to paní vzdala. Nyní proběhlo pár pedikúr, kdy se pravidelně čistí okolí nehtu a nehet se nám začíná uchycovat k lůžku, není vyhráno, ale dnes se nemusí paní stydět vyzout.

1.3 Obličej

K celkové péči nepatří jen péče o obličej, ale také o krk i dekolt. Postupuje-li se jinak, je zákazník ve špatném salonu. A jestli dotyčný nechce, tak mu buď nikdo správně nevysvětlil smysl procesu, nebo tam chodí zbytečně. První, co při kontaktu s osobou vidíme, většinou, co na nás zapůsobí a upoutá pozornost, či nám například řekne, že dnes na tu osobu raději ani nemluvit, je právě tvář. Aby obličej byl pěkný, musíme se o něj začít starat včas, ne v okamžiku, až když už jsme s něčím nespokojení. Pravidelnost je na místě. Péče o obličej nenecháváme pouze na

kosmetičce, staráme se o něj sami každý den. Jako se říká, že jedna cigareta vám vezme dvě minuty života, tak i cigareta, neodličení a neočištění obličeje Vám udělá jednu vrásku v obličeji. Tedy správná životospráva a hlavně, jak zdůrazňují odborníci „Odličovat!!!“ je základem krásné pleti.

1.3.1 Kosmetika

Pod tímto pojmem rozumíme komplexní postup ke zlepšení pleti obličeje. Postup se liší s věkem zákazníka. K základní péči řadíme odličení a dokonalé očištění pleti. Napaření k uvolnění pórů, vyčištění pórů, zklidnění pleti masáží, poté působení masky a závěrečný krém.

Speciální péči navíc rozumíme – peeling, úprava obočí, barvení řas a obočí, depilace „knírku“ popřípadě i dalších problematických míst.

Základem je vždy dodržení postupu. Tedy nejprve dokonale očistit, aby vlastní kosmetika měla smysl. Napaření a čištění se u pleti, která nemá viditelné a zanesené póry může nahradit enzymatickým peelingem. Před masáží se dělají všechny nepříjemné věci, například jako úprava obočí, čištění pórů. Než začneme s masáží, nutno požádat o vypnutí telefonu, pustit příjemnou hudbu a započít masáž, která spočívá i v masáži dekoltu, trapézových svalů, protažení a uvolnění páteře – je to komplexní děj, který nenahradí žádný přípravek ani přístroj. Jde o systematické rozmasírování vrásek, prokrvením pleti. Nutná je maska na konci procesu, ta se nanáší kvůli uzavření pórů a zklidnění pleti.

Nedovedu pochopit, proč některé salony nenabízejí kosmetiku jako celek, ale člověk si musí nadiktovat žádané úkony a za každé přání platí zvlášť. Lidé jsou od přírody spořiví, a proto si nechávají pleť pouze vyčistit, odlíčí se samozřejmě doma a tu masku si taky dají až večer doma. Poté se setkáváme s názory, že nemáme chodit na kosmetiku, protože budeme mít větší póry a jizvy v obličeji. Ano, pokud se obličej nezklidní maskou hned po výkonu, póry zůstanou otevřené a velké. Přejeme-li si pouze masáž obličeje bez namasírování a masky i na dekolt, protože to stojí víc, budeme mít sice hezký obličej, ale krk s dekoltem budeme mít výrazně vrásčitý. Krk a dekolt prostě patří neodmyslitelně k obličeji. Lidé si myslí, že kosmetiku zatím nepotřebují, a když už ji potřebují, je pozdě. Málokdy se to dá zlepšit, pouze se udržuje stávající stav, aby nedošlo ke zhoršení.

1.4 Celé tělo

Tím máme na mysli celotělové masáže, zábaly a depilace. Se špatně provedenou masáží může člověk odejít i v horším stavu, než přišel. Alergie na masážní přípravky potkává spousty zákazníků. Důležité je upozornit odcházejícího zákazníka nejen na dodržování pitného režimu, ale také že masáž může působit velmi neblaze. Můžeme následně upadat až do chvilkového bezvědomí, reagovat různými kožními projevy, protože masáží rozproudíme celý tělní systém, hlavně lymfatický.

Osobně jsem se setkala s velmi příznivými účinky, ale většinou to závisí na pravidelnosti návštěv. Příklad: Klientka trpící úpornými migrénami, na které nic nezabíralo, půl roku pravidelně docházela týden co týden na masáž šíje, ta jí vždy ulevila a prý, podle manžela, přestaly i problémy s chrápáním.

Masážemi prsou, u žen pro lepší vzhled a pevnost, nastane situace, že se najde „bulka“ a vyvstává otázka, jak upozornit klientku, abychom ji nevyděsili. Upozornit ji však musíme.

2. Kontraindikace zaměstnanců a zákazníků

Kontraindikací souvisejících s výkonem povolání bychom našli celou řadu. Každý dobře ví nebo by měl vědět, že „co není zákonem výslovně zakázáno, je dovoleno“, což je hlavní zásada občanského práva. Většina klientů samozřejmě chce dělat to, co se pro ně ze zdravotního hlediska nedoporučuje, a pracovníkům kosmetických služeb nezbyvá než jen upozornit a připomínat, co se má a co by se mělo. Člověk postižený deformací páteře by neměl při profesi stát celý den na nohou a klient s chřipkou by měl zůstat doma. Zákaz výkonu specifikuje zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kde je v § 22 uvedeno: *„Osoba provozující kosmetické, masérské a regenerační služby, kadeřnictví, holičství, pedikúru, manikúru a službu, při které se používají speciální přístroje k péči o tělo, nesmí provádět výkony na nemocné kůži, manipulace s jizvami a mateřskými znaménky, výkony na sliznicích, oční spojivce a rohovce.“*

Zaměstnance i zákazníky omezují nejen další nemoci, ale i fyzický a duševní stav.

2.1 Nemoci omezující k výkonu pracovníky

Komunikace je pro tento obor hlavní. Problémy s mluvou a výslovností jsou pro pracovníky velkou překážkou.

Skoliózy a jiná postižení páteře. Každý, kdo se hlásí na takto odbornou školu, by měl mít potvrzení od ortopeda, že může toto povolání vykonávat. Zakažte ovšem patnáctiletému jít na vybranou školu. U této práce se často zůstává v jedné, ne vždy zrovna přirozené poloze, a maséři zase stojí celý den na nohou s fyzickým vypětím.

Alergie. Alergiků přibývá a v tomto pracovním odvětví nacházíme nepřeberné množství alergenů, od dezinfekčních prostředků po parfemované krémy, líčidla a další. Dopředu nevíme, zda budeme alergiky, ale často si zvýšenou senzitivitu vypěstujeme v průběhu praxe při pravidelném styku s alergenem. Mnohdy vznikají právě silné alergie na prach z nehtů a nezbyvá než se pravidelně tlumit antihistaminiky. Změnit práci pro takto pracující lidi je pro většinu nepředstavitelné.

Ostrý zrak je velmi důležitý. Dnes už díky vyspělé technice nejsou poruchy zraku složitou překážkou.

Tremor rukou, po úrazech, při bolestech kloubu, necitlivost v konečcích prstů apod., jsou naprostou indikací k ukončení řemesla. Právě dokonalá souhra rukou je to, čím se zde vydělává na živobytí, a pokud se ruce přestanou ovládat, nelze nadále provádět tuto práci.

Infekční nemoci – kosmetička by měla být dostatečně uvědomělá, aby věděla, kdy vykonáváním tohoto povolání ohrožuje okolí. Případně se poradit s lékařem, zda může tuto práci vykonávat a za jakých okolností.

2.2 Nemoci a stavy omezující zákazníky k výkonu

Těhotenství nám lehce ztíží průběh. Klientka ve vyšším stupni gravidity má často problém vydržet dlouho sedět či být v jedné poloze, proto ji musíme upozornit, aby informovala o svém zamýšleném pohybu, zvláště při práci se skalpelem.

U diabetu mellitu, při němž je zvýšené nebezpečí vniknutí infekce, je snaha více dbát na to, aby se nezpůsobilo sebemenší poranění. Při pedikúře se nepouští vibrace ve vodní lázni. I přesto, že je klient stálým zákazníkem, vždy se opět nejdříve zkontroluje stav nohou, nemocný sám často ani neví, že má poraněnou nohu, díky snížené citlivosti.

Plísňové onemocnění nehtů a okolní kůže = onychomykóza, či uvolnění nehtové ploténky nám ve většině salonů neošetří, ale dobrou spoluprací dermatologa a pedikérky či manikérky, jde rychle dosáhnout uspokojivých výsledků. Samozřejmě to s sebou přináší zpřísněná hygienická opatření. Klientovi se doporučují pravidelné návštěvy, jde spíše o to, aby našel vhodné pracoviště, kde ho budou ochotni a schopni správně ošetřit.

Bradavice, otevřenou ránu, bolestivý zánět nehtového valu = paronychie, neošetřujeme. Bradavice je nutno nejdříve vypálit, otevřenou ránu a paronychii si nechat zahojit.

Barvení řas se nedoporučuje při silných dioptriích, tiku v oku, při rýmě a nachlazení, při alergických problémech, jako je senná rýma a při zánětu spojivek. Barva by mohla snáze vniknout do oka a při vyšší citlivosti nám může způsobit dočasnou slepotu, nejčastěji na pár minut, ale může trvat i několik hodin. Při ječném zrnu, velmi citlivých očích, při herpes simplex či bradavičkách v okolí se barvení vůbec neprovádí.

Kosmetika není vhodná při jakýchkoliv zánětlivých procesech na kůži (záněty nervů, opary), u pokožky spálené od slunění, po pouřazových jizvách. Po plastické operaci se může začít s ošetřením, až rozhodne lékař.

Varixy a jiná cévní onemocnění jsou omezením při pedikúře, postupuje se opatrně a určitě se nedělá masáž nohou.

Infekční onemocnění – stává se, že přijdou zákaznice s evidentními příznaky nachlazení a s výmluvou, že to nic není, jen mají trochu rýmu. Opět se spoléhá na jejich ohleduplnost a takt. Samozřejmě v případě vážnějšího onemocnění klienta (HIV, hepatitidy aj.) se doufá, že klient na tuto skutečnost alespoň upozorní.

Neexistuje klient, kterého nejde ošetřit, záleží pouze na pohotovosti pracovnice, aby vymyslela, poradila a navrhla alternativní řešení (popř. doporučila lékaře).

2.3 Zdravotní průkaz

Bez jeho vlastnictví nelze v tomto oboru pracovat. Všude ho chtějí, ale co o nás vypovídá? Neznám jedinou osobu, která by oznamovala jeho vlastnictví při návštěvě lékaře. Navíc je povětšinou vydáván na dobu neurčitou, takže nás to nenutí chodit na pravidelné kontroly. Je to spíše formalita, která se okopíruje a zařadí do složky. Osobně jsem se setkala s tím, že lékař pouze položí otázku žadateli o zdravotní průkaz, je-li nemocný nebo má nějaký zdravotní problém a je vyřízeno, potvrzeno. Avšak při výkonu práce by ho měl mít každý u sebe a na vyžádání předložit. Zákon říká: „ ... (dále jen "fyzické osoby vykonávající činnosti epidemiologicky závažné") musí mít zdravotní průkaz a znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví. Zdravotní průkaz před zahájením činnosti podle věty první vydává praktický lékař, který fyzickou osobu registruje,...“ (zákon č. 258/2000 Sb., § 19). Zákon dále požaduje:

§ 20 Povinnosti fyzické osoby vykonávající činnosti epidemiologicky závažné

Fyzická osoba vykonávající činnosti epidemiologicky závažné je povinna

- a) podrobit se v případech upravených prováděcím právním předpisem nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví lékařským prohlídkám a vyšetřením, která provede praktický lékař, který fyzickou osobu registruje,*
- b) informovat ošetřujícího lékaře o druhu a povaze své pracovní činnosti,*

c) mít u sebe zdravotní průkaz a na vyzvání ho předložit orgánu ochrany veřejného zdraví,

d) uplatňovat při pracovní činnosti znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví a dodržovat zásady osobní a provozní hygieny v rozsahu upraveném v prováděcím právním předpise.

Je na vůli každého pracovníka, jak zodpovědně bude ke své práci přistupovat. Lékař, který zdravotní průkaz vydává, by měl seznámit jeho nositele s povinnostmi svázanými s jeho profesí a poučit jak se chovat, aby neohrožoval zdraví zúčastněných lidí.

3. Způsoby předcházení poškození zdraví

Jako v každé lidské činnosti i zde existují možnosti poškození zdraví. Vlivů, kterých na nás působí v tomto oboru, je mnoho. Od práce s biologickým odpadem, chemických látek z lihů, dezinfekcí, odlakovačů, přes prach z odbrušovaných nehtů, hluk z frézek, zrakovou zátěž při titěrném zdobení nehtů, po fyzickou zátěž při masáží a náročnou pracovní polohu při pedikúře. Nemluvě o psychické zátěži při sáhodlouhých rozhovorech s klientkami, kdy 95% chodí jako na návštěvu za účelem postěžovat si na problémy v rodině, s manželem, dětmi. Z velké části slouží kosmetické salony spíše jako psychologické poradny (viz Profesionalita ve službách). Kuriózní situací a největším náporem na psychiku pracovnice je docházení celé rodiny, kdy si každý stěžuje na toho druhého. Zde je zapotřebí velkého taktu a sebekontroly.

Klientky ohrožují spíše jen infekčně přenosné nemoci, velmi časté jsou respirační infekce, které se šíří vzdušnou cestou. Jak je známo, někteří lidé postrádají soudnost a sebekontrolu a i přes zjevné projevy nemoci se jdou zkrášlovat.

3.1 Dodržování režimu „kontraindikovaných osob“

Zde je nutno se spoléhat na loajalitu všech zúčastněných. Kosmetičky nejsou lékaři, a pokud jim klient tvrdí, že je zcela zdravý, tak je zdravý a ony to musí respektovat. Co se týče pracovníků, každá si musí sama zvolit hranici, co je schopná tolerovat a co již nikoliv. Jelikož se v tomto oboru pracuje převážně na živnostenský list, tedy každý sám za sebe, těžko bude kosmetička po někom vymáhat odškodnění za nemoc z povolání. Do seznamu nemocí z povolání jsou přenosné nemoci zahrnuty, ale pro živnostníky jsou těžko uplatnitelné. Nesetkala jsem se s tím, že osoba samostatně výdělečně činná by si nechala svou práci kategorizovat, natož uzavřít s příslušnou pojišťovnou zvláštní pojištění pro možnost vzniku poškození zdraví v souvislosti s pracovním úrazem nebo nemocí z povolání.

3.2 Provozní řád

Každý kdo si chce otevřít kosmetický salon, musí nejdříve předložit vypracovaný provozní řád na místní krajskou hygienickou stanici ke schválení. Zákon

č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, v § 21 požaduje:

„V provozním řádu uvede podmínky činnosti, použití strojů, přístrojů a dalších zařízení, zásady prevence vzniku infekčních a jiných onemocnění, ke kterým by mohlo dojít nesprávně poskytnutou službou, včetně podmínek dezinfekce a sterilizace, zásady osobní hygieny zaměstnanců a ochrany zdraví spotřebitele, způsob zacházení s prádlem a očisty prostředí provozovny.

(4) Provozní řád podle odstavce 3 a jeho změny předloží osoba uvedená v odstavci 3 před jejich přijetím ke schválení příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví. Schválený provozní řád vyvěsí při zahájení činnosti v provozovně. Provozní řád je osoba uvedená v odstavci 3 povinna změnit vždy při změně podmínek pro výkon činností epidemiologicky závažných.“

Podle schváleného provozního řádu by se měla provozovna řídit a respektovat jej. Jeho dodržováním se dá předejít šíření většiny nákaz. Bohužel dost často je chápán pouze jako formalita k otevření salonu. Ti, co si ho nechávají vypracovat od externích firem, ho bohužel kolikrát ani nečtou. Ale co máme v provozním řádu napsané, to mají pracovníci dané provozovny za povinnost dodržovat. Každá hygienická stanice má trochu jiné požadavky, jak by měl správně vypracovaný provozní řád vypadat. Někteří dávají přednost heslovitému, jasnému a stručnému znění. Jiné mají rády slohové práce s detailním popisem jednotlivých úkonů. Jelikož nejsou stanoveny podle zákona přesné popisy a existují pouze návrhy, může si každá hygienická stanice zformulovat text podle sebe a kosmetičkám pak nezbyvá, než běhat, vyřizovat papíry tak, aby se to líbilo té či oné úřednici. Pro každou činnost je samostatný provozní řád, na kterém je vždy uvedeno:

- Název provozovny (provozní doba).
- Označení subjektu oprávněného provozovat živnost = provozovatel, odpovědná osoba (adresa nebo sídlo právnické osoby, IČO, telefon, datum narození).
- Jméno osoby, zaměstnance poskytujícího služby, zdravotní průkaz.
- Někdy píšeme i popis umístění provozovny (v suterénu obytného domu, s přirozeným osvětlením i větráním).

Dále se rozepisují jednotlivé úkony a postupy vždy pro tu danou činnost:

- Specifikace služeb, kapacita zařízení.
- Popíšeme pracovní pomůcky a nástroje i manipulaci s již použitými, jejich uložení, zahrneme sem i postup očisty, používanou dezinfekci a frekvenci její obměny.
- Manipulace s prádlem jak čistým, tak špinavým, jeho uložení a zásobu.
- Pracovní oděv, jeho uložení a výměny.
- Odpad komunální a biologický, způsob likvidace (název firmy, smlouva).
- Lékárnička první pomoci, vybavení, uložení.
- Úklid pracovního místa a provozovny.

Nejdůležitější zásady, bez kterých nemůže být provozní řád považován za úplný a platný:

- * Dezinfekční přípravky s různými aktivními látkami se střídají po třech měsících.
- * Každý zákazník je ošetřen vydezinfikovanými a omytými nástroji.
- * Při náhodné kontaminaci biologickým materiálem se ihned provede desinfekce přípravkem s virucidním účinkem.
- * Jednorázové pomůcky se opakovaně nepoužívají.
- * Při poskytování služeb jsou používány jen pomůcky, kosmetické prostředky, přístroje a další výrobky, které splňují požadavky platných, obecně závazných právních předpisů, které se na ně vztahují.

3.3 Osobní ochranné pracovní pomůcky (OOPP)

Osobní ochranné pracovní pomůcky jsou nedílnou součástí zvláště při odbrušování, staré nehtové modeláže. Zákonem není stanoveno jejich užívání v tomto odvětví služeb a je tedy na každém, aby posoudil jejich užívání pro ochranu vlastního zdraví. Doposud nebyly provedeny žádné studie týkající se vdechování prachu z nehtů a jeho účinky na organismus. Avšak u materiálů, které u nás v České republice musí splňovat požadavky platných právních předpisů, které se na ně vztahují, se neznepokojujeme. S nelegálně dovezenými vietnamskými materiály, které při broušení vydávají zápach čpavku, se nedá pracovat bez otevřeného okna.

Rouška je nezbytná pro ochranu dýchacího systému vůči prachu vznikajícího zpilováním nehtů. Používá se i v případě pocitu nachlazení, abychom zabránili případnému šíření.

Brýle chrání opět před prachem, zvláště u jedinců nosící kontaktní čočky je vniknutí prachu do očí velkou komplikací. Dále při stříhání tvrdých tříštivých nehtů si je nutno chránit zrak.

Štít slouží už jako komplexní ochrana (rouška a brýle v jednom), lépe se nám pod ním dýchá, na rozdíl od roušky, pod kterou se člověk potí.

Rukavice se používají latexové pro pedikúru či bavlněné a jiné se zpevněnými prstovými částmi při broušení nehtů.

Na pracovní oděv někdo používá navíc plášť, to je však na posouzení každého jedince.

4. Profesionalita ve službách

Jako ve zdravotnictví i zde se řeší řada etických otázek, jako je nepsané „lékařské tajemství“ a mlčenlivost

Někteří lidé se bojí lékařů, a proto se od kosmetiček někdy očekává, že je nahradí. Mají-li lidé problémy (většinou kožní), jdou nejdříve za kosmetičkami se zeptat, jestli je to banalita, zda je to nebezpečné, jestli jim nemohou pomoci, mají-li to řešit a jak. Je zapotřebí, aby kosmetička měla kontakty na dermatologická pracoviště a uměla lidi přesvědčit, aby tato pracoviště navštívili.

Zatímco lékaři si v nejistotě udělají testy, než řeknou verdikt pacientovi, aby ho zbytečně neznepokojili, kosmetické pracovnice se ocitají ve velmi překérnní situaci, zda říct klientovi, že má bulku v prsu, že má bující znaménko na zádech. Lidé jsou nevyzpytatelní a v úmyslu pomoci jim, vás mohou tvrdě napadnout, že jste je vydělali a přitom to nakonec byla jen tuková bulka. Když je pouze upozorníte, nikdy neodejdou „jen“ s poděkováním. Chtějí od kosmetiček určit diagnózu: „Je to vážné, může to být nádor, umřu...?“

Psychologické poradny, i tak je vnímán pojem kosmetický salon. Slýchávají se věty jako: „Ta moje kosmetička, ta mi zase dobře poradila“, „Neměli jsme žádnou společnou řeč s dcerou a teď si zas rozumíme, co chodíme do stejného salonu“ a další. Denně vyposlechnou velmi osobní výpovědi, byť někdy poněkud humorné. „Chudák“ paní si stěžuje, že jí manžel dává na útratu jen 20 tisíc korun, jak si z toho má, nešťastná, koupit něco na sebe...? I v těchto situacích je nutné zachovat chladnou hlavu. Nastávají i chvíle, kdy se samy kosmetičky ocitají v koncích, např. navštíví-li je ženy, se kterými se rozejde partner, a které s pláčem říkají, že pro ně tímto život už nemá cenu. Potom kosmetičky jen doufají, že klientka za měsíc přijde na pravidelnou návštěvu. V těchto okamžicích záleží pouze na rozumu, úsudku a taktu každé pracovnice, co poradí, co řekne. Když se v této situaci ocitne, musí nějak reagovat i bez přípravy a školy, která by jim pomohla. Do toho musí odvést perfektní práci a po příchodu další zákaznice ihned nasadit novou příjemnou tvář a oplývat ochotou, aniž by na ni přenášela jakékoli stresy a obavy.

5. Podklady potřebné k otevření a pro provoz „salonu“

Jak bylo již zmiňováno výše, nedílnou podmínkou (vedle samotných provozních prostor), k otevření salonu je předložení platného zdravotního průkazu, živnostenského listu (vydán na základě certifikace a praxe či studiu na škole) dnes už pouze výpisu ze živnostenského rejstříku, provozního řádu (3 kopie – kdy jedna zůstane na hygienické stanici uložena ve složce k opětovnému použití při výkonu státního zdravotního dozoru, druhá se založí do spisu a ten se posílá na konci roku na ředitelství hygienické stanice – uloží se do spisovny, a schválený provozní řád s rozhodnutím zůstává žadateli) a žádostí o schválení provozního řádu. Pokud se rozhodneme mít provozovnu na místě, které k tomu nebylo určeno, musíme předložit i plánec s popisem uspořádání provozovny, sociálním zázemím (+ teplá, pitná voda), viditelným větráním (okno), rozmístěním nábytku k provozování činnosti. Popř. mít schválení od vlastníka, nejsme-li majiteli, s povolením tam konkrétní živnost provozovat včetně nájemní smlouvy. Na stavební úřad se podává žádost o povolení provozu provozovny s vyjádřením hasičů o bezpečných požárních únikových cestách.

Musí se dodat smlouva o odvozu a likvidaci odpadu; zatímco u komunálního stačí mít v provozním řádu napsáno, k jakému místu se váže městský svoz odpadu, u speciálního (nebezpečného) odpadu je nutné mít doloženou autorizovanou firmu k likvidaci nebezpečného (zde biologického) odpadu. Pokud se zavážeme v provozním řádu používat sterilizátor, musíme mít doklady o bakteriologické kontrole, prováděnou jednou ročně Státním zdravotním ústavem a vést sterilizační deník, nebo se předkládá smlouva s firmou, která nám zajišťuje sterilizaci nástrojů. Domnívám se, že zde máme velkou mezeru v zákonech, protože pokud si provozovatel nenapíše do provozního řádu kde, kdy, kdo sterilizuje a likviduje (nebezpečný) odpad, nemá povinnost předkládat smlouvu o likvidaci odpadu ani o sterilizaci. Nepředloží-li provozovatel tyto dokumenty z vlastní vůle, hygienická kontrola nemá zákon, na jehož základě je může vyžadovat. Tudíž se musí spoléhat na slovní vyjádření (ve smyslu, že mají vysterilizované nástroje od nějaké firmy, či jim biologický odpad odváží někdo oprávněný), nicméně, kdo ví, používají-li vysterilizované nástroje a nedávají-li kontaminovaný biologický odpad mezi odpad komunální.

5.1 Certifikace

Problematika certifikací je poměrně spekulativní téma. Mnozí studovali mnoho let, aby mohli dostat oprávnění k výkonu tohoto povolání, někomu to trvalo už jen pár měsíců a pak skládal zkoušky, jejichž úspěšné zvládnutí si víceméně draze zaplatil, a někdo má certifikát a zkušenosti žádné – přinejmenším podivuhodné. Cizinci přijíždějící ze zahraničí mají certifikát, ale nikoho zde už nezajímá, kde ho vzali, jestli je platný a jakou mají praxi. Dostanou živnostenský list a mohou podnikat. Právě díky cizincům, kteří mají tuto práci jako manufakturu, pozbývá certifikační činnost svého smyslu. Zdaleka to není jen o tom, abychom zkrášlili tělo, ale i duši a mysl, člověk si má jít odpočinout, relaxovat. Navíc ceny, jaké nasazují za jednotlivé služby, podhodnocují tuto práci. Přivážejí si levný materiál z Asie, případně nakupují na jejich tržnici, mohou nasadit velmi nízké ceny za výkon. Ti, kteří si kupují materiál se všemi testy podle právních předpisů, kdy rozdíly cen jsou oproti dovezenému z Asie až stokrát dražší, nemohou jejich cenám konkurovat. Je zvláštní, že si potrpíme na značkové oblečení, boty či kabelky, ale na nehtech není značka vidět a tudíž můžeme mít manikúru za nejnižší cenu a málokdo to pozná. Měli bychom si uvědomit, že „pocitiví“ tímto přicházejí o práci a řemeslo pozbývá své úrovně.

5.2 Výkon státního zdravotního dozoru

V mnohých případech pozbývá své účinnosti. Nejen, že je poněkud náročné ho vykonávat v provozovnách, kde nerozumí ani slovo česky, ale i v některých českých salonech. Svým způsobem se možná vypočítavost stupňuje a co není zákonem nařízeno, nejsme nuceni dodržovat. Jediná možnost je povinně zahrnout do provozního řádu, co je zapotřebí splňovat, a tím zajistíme dodržování určitých zásad. Je sice zákonem dané používání sterilizovaných nástrojů, ale nikde není povinnost to dokládat. Když tedy ústně doзору sdělíme, že si necháváme sterilizovat tam a tam, nemáme povinnost to dokazovat.

Tímto bývají postiženy české pracovnice, které dodržují předpisy a chtějí mít vše v pořádku, proto co řekne „hygienik“, je pro ně téměř nedotknutelné. V každé provozovně má být lékárnička první pomoci vybavená podle charakteru poskytované služby (§ 21 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů), nicméně

nikde není stanoveno, co musí obsahovat. Kontroluje se většinou vybavení k ošetření drobného poranění a doby expirace.

Co když vážně onemocníme kvůli nedodržování hygienických postupů v nějaké provozovně? Dá se s tím něco dělat? Nedá!!! Odběry a stěry se neprovádí. Byly by nevalidní, protože v době, co tam zákazník byl a onemocněl, tam kontaminace být nemusela. Mohly by se opět dělat pravidelné kontroly, ale to je velmi finančně náročné. Myslím si, že by se provádět měly, a to bez předcházejícího ohlášení. Celá situace by se mohla zlepšit, dbalo by se více na čistotu a úklid. K vyřešení finanční náročnosti bych navrhovala proplacení nákladů na rozbor od provozovatele služeb vždy, když bude výsledek pozitivní v nějakém stanoveném měřítku na kontaminaci. Mohlo by se tím přijít i na materiál, který nevyhovuje normám k používání v České republice. Stejně jako se provádí kontroly v potravinářství, mělo by se i v tomto oboru, přestože zde není tak vysoké riziko nákazy. Stačil by menší postih sankcí, možná by se potom více dbalo na hygienu. Osoby, co přišly k újmě, by se měly na koho obrátit, kam podat podnět, aby se minimálně dál nešířila hrozba nakažení ostatních osob. Krajská hygienická stanice však tyto stížnosti přijímá a vykoná zdravotní dozor, případné závady řeší pokutou na místě nebo v příkazním řízení a zvýšením frekvence dozoru, je ovšem velmi obtížné zpětně prokázat konkrétní poškození zdraví poskytnutím služby. Případné odškodnění a potrestání by musel řešit soud, ale dosud jsme se s tím nesetkali.

Krajská hygienická stanice na obvodu Prahy 10 provádí cca 200 kontrol za rok. V minulých letech byla frekvence kontrol usměrňována příslušným ministerským odborem (např. kontrola v kosmetickém salonu 1x za dva roky), v současné době je ponechána četnost kontrol na zhodnocení jednotlivých KHS. Vždy se kontroluje nově vzniklá provozovna, tam, kde se porušuje integrita kůže, bývá kontrola 2x ročně, jinak 1x ročně, dále podle zkušeností s provozovatelem při minulých kontrolách.

6. Šetření znalostí dezinfekce a hygienických postupů

Mým cílem bylo ověřit si svou domněnku, týkající se znalostí u studentů odborných kosmetických škol a pracovníků s praxí. Mnohokrát jsem zaznamenala, že postupem času člověk zapomíná, a jelikož většinou není zaměstnavatel, který by zajistil přeškolení, tak nic nenutí obnovovat si znalosti. V podstatě ani neví, jaká dezinfekce se používá a na co, natož kde zjistit, jakou má účinnou látku a spektrum účinnosti. Dnes již existuje množství firem, které vědí, pro jaké účely je co zapotřebí a rády pravidelně dodávají správné prostředky. Také si nechají své znalosti náležitě ohodnotit. Přitom znalosti k ochraně veřejného zdraví by měly mít všechny osoby vykonávající činnost epidemiologicky závažnou. Dle přílohy č. 3 vyhlášky č. 490/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, řadíme tyto nutné znalosti:

- a) požadavky na zdravotní stav osob vykonávajících příslušnou činnost,
- b) základní hygienické zásady při práci,
- c) základy dezinfekce a sterilizace,
- d) rané a kožní nákazy (základní znalosti o jejich epidemiologii a prevenci),
- e) zacházení s prádlem a jeho ukládání,
- f) pohlavní nákazy (základní znalosti o jejich epidemiologii a prevenci),
- g) speciální hygienická problematika podle pracovní činnosti v rozsahu provozního řádu.

Oprávnění prověřit znalosti má příslušný orgán ochrany veřejného zdraví při výkonu státního zdravotního dozoru. Pokud rozhodne, že dostatečné znalosti nemá, může fyzické osobě zakázat výkon činnosti do doby, než složí úspěšně zkoušky před komisí. Ve skutečnosti se, ale jen dává přednost napomenutí a poučení fyzické osoby.

Hlavní smysl dotazníku je upozornit na zmatek, jenž panuje. Když se pracovníce (studentky) rozpomenou na název dezinfekce, ještě naznamená, že znají k čemu, a jakým způsobem se používá. Zpravidla neví, podle jakého zákona se práce kosmetiček řídí ani jak předcházet případnému šíření nákazy. Při čištění nástrojů se odvolávají na mechanickou očistu, jak v provozních řádech, tak po otázce na způsob dezinfekce a čištění nástrojů. Ale co to mechanická očista je a jak se provádí, je pro většinu záhadou. Mnozí však podle ní postupují, aniž to kupodivu vědí.

6.1 Dotazník

Rozdala jsem asi 200 dotazníků, více než 100 se mi jich vrátilo. 37 vyplněných dotazníků od studentů ze středních odborných škol, 40 od lidí pracujících v salonech. Přes 30 dotazníků se mi vrátilo v podstatě nevyplněných - vyplněné byly pouze vyučení a doba praxe, to ostatní prý nevěděli. Některé rozdané ve vietnamských salonech, i když jsem se snažila o vysvětlení textu, byly netknuté, vůbec nebylo pochopeno, co se od nich žádá a nerozuměli textu. Po dlouhých náznacích a ukázkách co dělají s nástroji po odchodu klientů, mi bylo naznačeno rukama „střík, střík“ - asi stříkají – desinfikují postříkem (?). Více odpovědí se mi nepodařilo zjistit.

Dotazník

Zdravím kolegyně, studuji 3.lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, obor Veřejné zdravotnictví. Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala: Hygienická problematika provozu kosmetických pracovišť. Tímto Vás prosím, o vyplnění těchto dotazníků, v případě nápadů (k mé práci) mě můžete kontaktovat na emailové adrese zuzuz@centrum.cz Děkuji za spolupráci.

- Podtrhněte prosím, do jaké skupiny se řadíte (můžete i více).

Kosmetičky, kadeřnice, manikérky, pedikérky, nehtové designérky, masérky Jiné

- Jaké máte vzdělání v oboru a délka Vaší praxe? Vzdělání -
Praxe -
- Jaké desinfekce k uvedeným účelům používáte?
 - Pokožka
.....
 - Nástroje
.....
 - Povrchy
.....
 - Podlahy
.....
 - Prádlo
.....
- Vyjmenujte všechny desinfekce, které pro daný účel znáte.
 - Pokožka
.....
 - Nástroje
.....
 - Povrchy
.....
 - Podlahy
.....
 - Prádlo
.....
- Jak často měníte desinfekce?
 - Pokožka
.....
 - Nástroje
.....
 - Povrchy
.....

- Podlahy

.....

- Prádlo

.....

- Kolikrát denně si desinfikujete ruce (v práci)?
- Jak postupujete při obsluze zákazníce (a po skončení) s evidentními příznaky nachlazení (nemoci)?

.....

- Znáte nějaké zákony/vyhlášky spojené, nebo patřící k Vaší práci? Jaké?

.....

- Jak postupujete při náhodné kontaminaci biologickým materiálem a jak zastavujete případné krvácení?

.....

- Mechanická očista – popište postup.

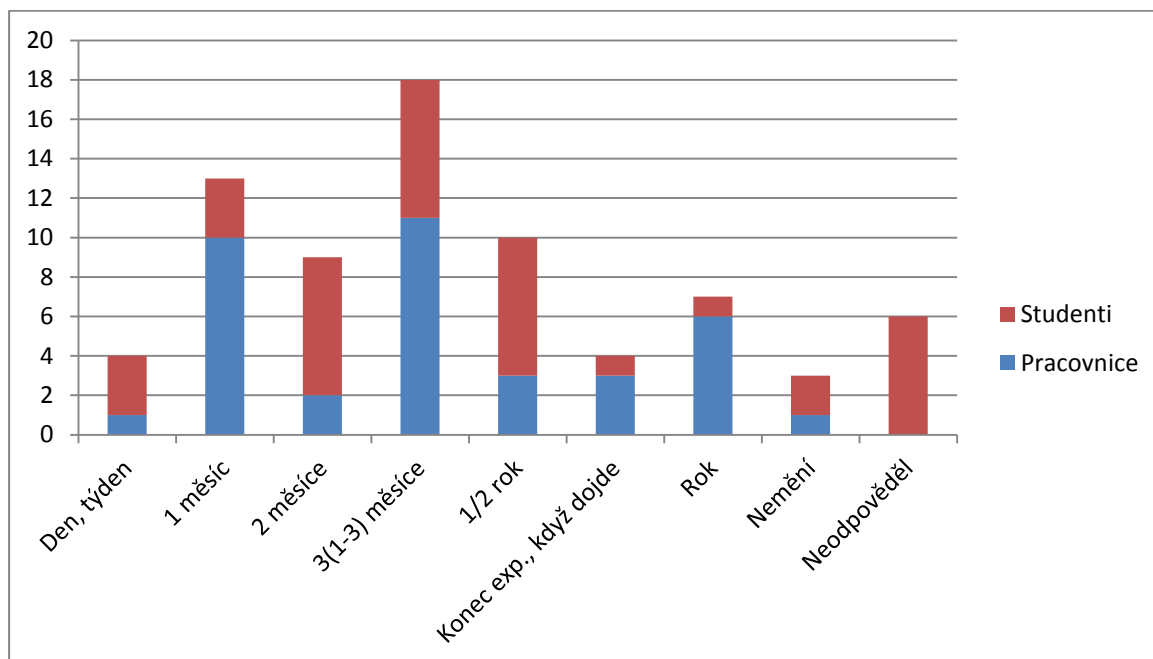
.....

6.2 Rozbor a hodnocení dotazníku

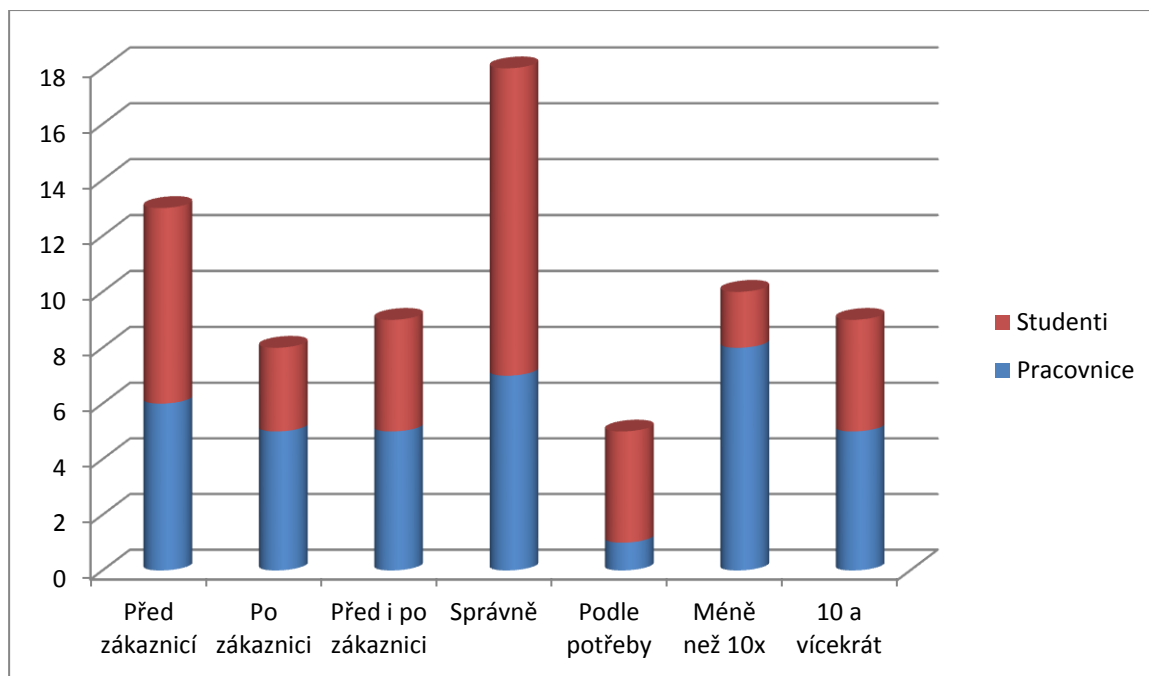
Hodnotím 37 dotazníků vyplněných studenty odborných škol z posledního ročníku a 37 od pracovníků s praxí, 3 dotazníky jsem nezahrnula do vyhodnocení, jelikož nebyly validní, ale vyplněné spíše jako pokus o „zábavu“.

První dvě otázky: *Jaké desinfekce k uvedeným účelům používáte? a Vyjmenujte všechny desinfekce, které pro daný účel znáte.* Zde jsem chtěla poukázat na skutečnost, že se znají pouze desinfekce, které se zrovna používají a často, ani to ne, pokud se zrovna nepodíváme. Jako nejčastější desinfekci používají Savo, s tím, že ho respondentky napsaly skoro ke všemu. Zatímco všichni studenti doplnili alespoň nějaké desinfekce, z toho 14 studentů se rozepsalo a vymyslelo více desinfekcí. Pouze 8 pracovníků s praxí uvedlo více názvů desinfekcí a 4x správně odpověděly, že prádlo desinfikují žehlením.

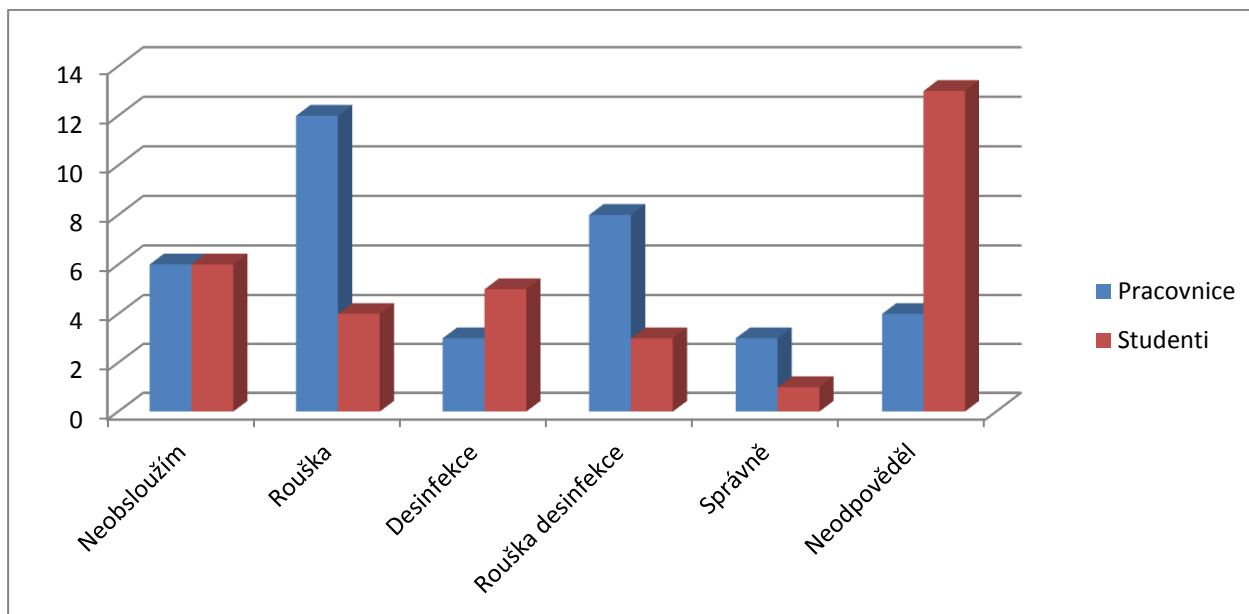
Jak často měníte desinfekce? Předpokládaná odpověď: po 3 měsících měním za desinfekci s jinou aktivní (účinnou) látkou. V grafu však vidíme, že i když by to měli mít všichni napsané ve svém provozním řádu, moc kosmetiček to neví.

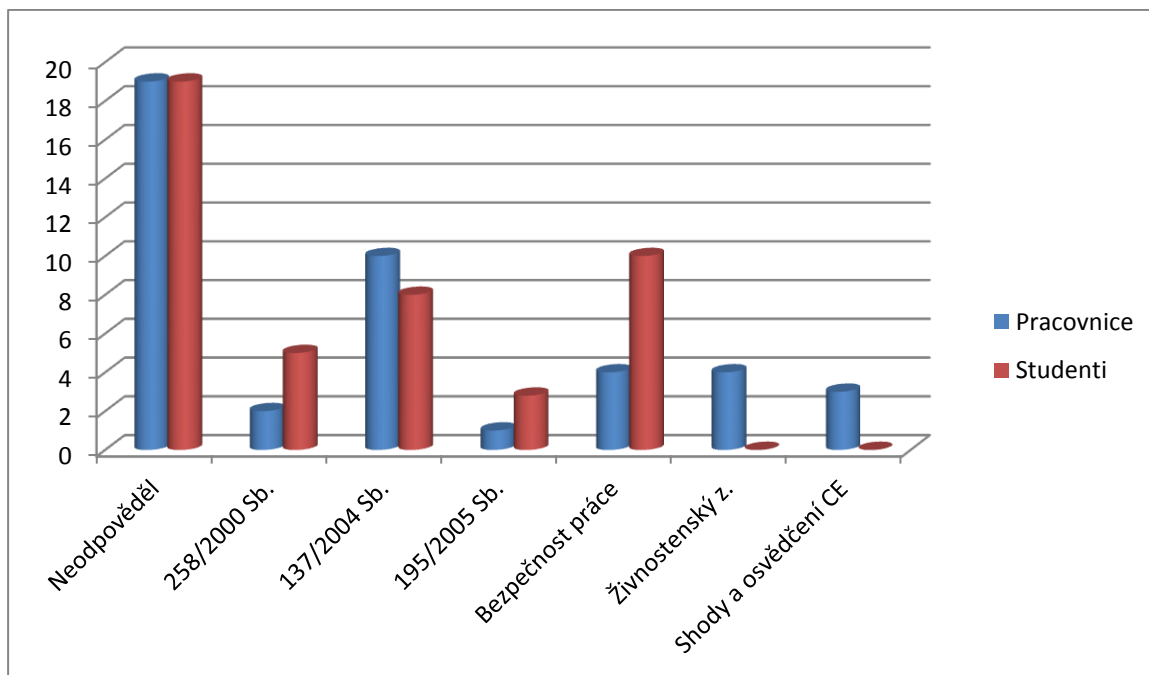
Kolikrát denně si desinfikujete ruce (v práci)? Předpokládaná správná odpověď: před a po každém poskytnutí služby, po použití záchodu, po manipulaci s odpady, při jejich znečištění. Do grafu nejsou zahrnuty dvě odpovědi studentů: „když se dostanu do kontaktu s mikroby“, „myji si ruce desinfekčním mýdlem“.

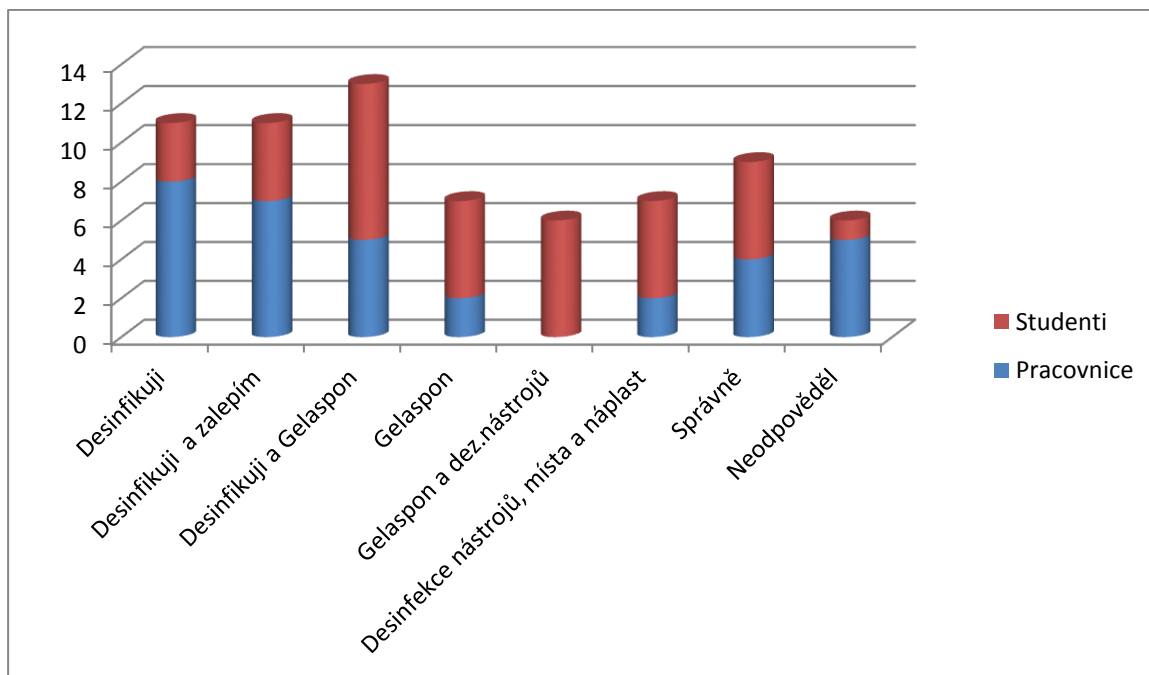
Jak postupujete při obsluze zákaznice s evidentními příznaky nachlazení?
 Představa správné odpovědi: zkusím ji přeoobjednat, ale pokud tak nelze, dám jí roušku na ústa, aby nešířila bacily po provozovně, dbám zvýšené dezinfekce okolí a po odchodu vyvětrám a dezinfikuji i vzduch. Zaznamenané odpovědi: Roušku odpověděla většina, ale není specifikace, zda klientce, či by chránily sebe. Jedna pracovnice by poskytla dostatek kapesníků, 2 studentky by postupovaly stejně jako se zdravou zákazníci, jedna by vyprala řádně prádlo, další by vynechala nějaké úkony (měla by pak služba smysl?) a další by poskytla prášky proti nachlazení a vitamíny.

Znáte nějaké zákony/vyhlášky spojené, nebo patřící k Vaší práci? Jaké? Přesná čísla a názvy zákonů nikdo nevedl. Sama jsem se snažila zařadit odpovědi k příslušným zákonům a vyhláškám: živnostenský zákon (č. 455/1991 Sb.), zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, kde se zmiňuje provozní řád, zdravotní průkaz, lékařské prohlídky, povinnost užívat schválené postupy, nezávadný materiál, hygienické předpisy (minimum) v příloze č. 3 vyhlášky 490/2000 Sb., v platném znění. Vyhláška č. 137/2004 Sb., zásady osobní a provozní hygieny, o hygieně práce, dodržování bezpečnosti práce BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci – digitální archiv). Zmíněno bylo i číslo 195 – tedy asi vyhláška č. 195/2005 Sb., která v příloze 3 rozepisuje podmínky dezinfekce, sterilizace a mechanické očisty. 3x byly zmíněny shody a osvědčení CE (osvědčení o akreditaci, značka shody EU).

Jak postupujete při náhodné kontaminaci biologickým materiálem a jak zastavujete případné krvácení. Představa správné odpovědi: místo okamžitě dezinfikují přípravkem s virucidním účinkem. Místo ošetřím, na zástavu použiji kolagenový sterilní tampon (gelaspon, urgo). V případě masivního krvácení sepíšeme, co se stalo a jak jsme místo ošetřily a necháme si podepsat klientem. Odpovědi: nikdo se nezmínil o virucidním přípravku. Zápis do evidenční karty by provedl pouze jeden. Setkala jsem se zde i s názory, že místo zaškrtním přiložením prstu, že aplikuji mast nebo zasyp framykoin a také, že by volaly na hygienu, kdyby byl člověk nemocný (na určitá přenosná onemocnění jsou zvláštní předpisy) a tam by jí sdělily, co s tím. Zastavovaly by studenou vodou či ledem. Nástroje by ponořili rovnou do desinfekce. Jak vidíme v grafu, někdo by třeba ani nedesinfikoval ránu, ale pouze nástroje. Z těchto odpovědí vyplývá, že chybí nebo je nedostatečné proškolení a znalosti první pomoci.

Mechanická očista – popište postup. Všichni se na ni odvolávají, ale co to je?
Vyhláška č. 195/2005 Sb. v příloze 3 praví:

1. *Mechanická očista je soubor postupů, které odstraňují nečistoty a snižují počet mikroorganismů. Pokud došlo ke kontaminaci biologickým materiálem, je nutné zařadit před mechanickou očistu proces dezinfekce.*

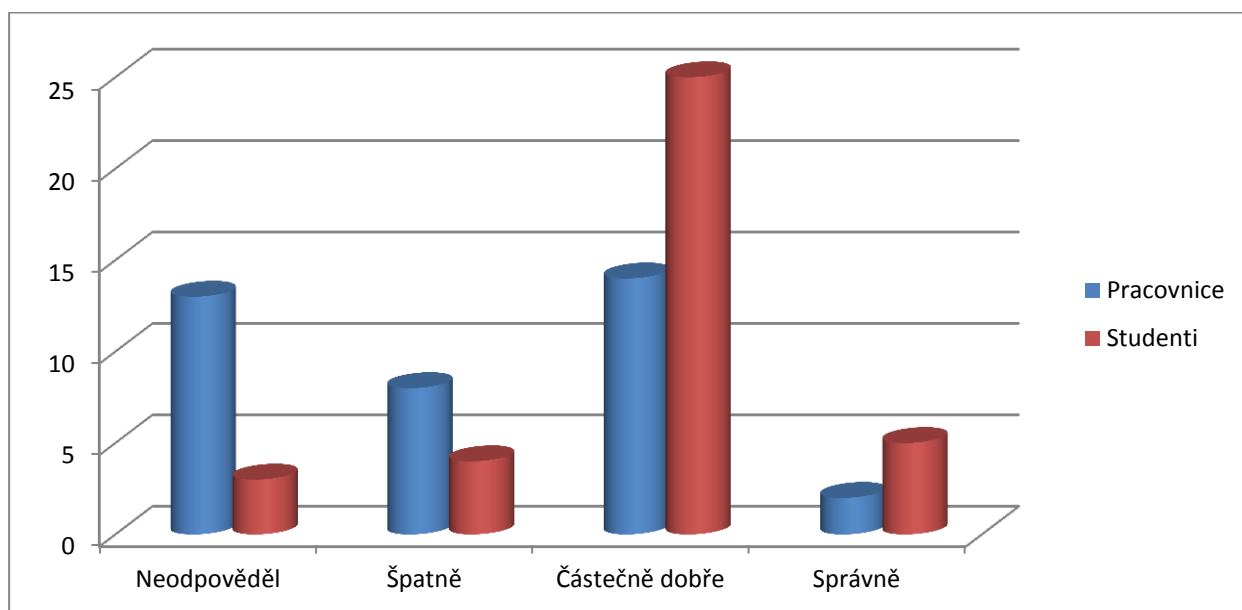
2. *Čistící prostředky, případně čistící prostředky s dezinfekčním účinkem se aplikují buď ručně nebo pomocí mycích a čistících strojů, tlakových pistolí, ultrazvukových přístrojů apod. Všechny pomůcky a přístroje se udržují v čistotě. Úklidové pomůcky se po použití dezinfikují a usuší.*

3. *Čistící stroje a jiná zařízení se používají podle návodu výrobce.*

4. *Pokožka se čistí teplou vodou, mýdlem a osušením a ošetří se ochranným krémem.*

Jde tedy o omytí nástrojů pod teplou tekoucí pitnou vodou kartáčkem a saponátem, poté se osuší a desinfikují. V odpovědích respondentky často prohodily sušení a dezinfekci (bráno jako částečně dobře), popř. chybělo sušení nebo omytí

(jakým způsobem). Zajímavá odpověď byla, že „to nedělám“. Pod pojmem mechanická očista jiní rozumí: 2 x denně se osprchují nebo pojem peeling.

Závěr

I přes zjištění nedostatečných znalostí osob pracujících v činnosti epidemiologicky závažné, dělají tyto pracovnice automaticky naučené postupy ze škol a kurzů, aniž si uvědomují, proč tak činní. Můžeme jen polemizovat nad jejich neochotou a nezájmem. Vždyť při hygienické kontrole je vždy zaznamenáno do protokolu, podle jakého zákona se kontrolovalo. Asi panují předsudky o složitosti a nesrozumitelnosti čtení zákonů a vyhlášek, neví kde je hledat. Přitom: neznalost zákona neomlouvá!

Zvažme si tedy, zda se nám vyplatí chodit do kosmetických provozoven. Nejprve probereme výhody, které nám z toho plynou. Základ celé této práce spočívá v navození příjemné atmosféry, plné pochopení, kde se nemusí člověk kontrolovat a může se uvolnit. Zákazníci by měli odcházet s pocitem uvolnění a vlastní krásy. Nespočívá to pouze v tom, že člověk je po návštěvě v tomto zařízení „krásnější“ a - což s tím souvisí - sebevědomější. Hlavní je odpočinutí si od celodenního shonu, chvílí na zamyšlení. Všichni dobře víme, že co je vysloveno, změní někdy pohled na celou věc, a řešení se najde samo. Často jde o vyslechnutí zákaznice a poskytnutí opory při rozhodování, řešení situace. Zkušené pracovnice salonů ale dokážou např. předejít prasklinám na nohou do krve, mohou včas rozpoznat plíseň, bující mateřské znaménko a jiná onemocnění, také zpomalují viditelné projevy stárnutí.

Jsou však zde i nevýhody a rizika. Ve své podstatě jsou to opravdu „jen“ nemoci. Ty mohou být pouhým nachlazením, kterým se však lze nakazit kdekoliv, například v autobuse. Ale také plísňovým onemocněním, které se léčí i rok. Až po velmi vážné zdravotní problémy při porušení integrity kůže a léčené celoživotně (HIV,HVC). Těm vážnějším jde předejít, proto bychom se o to měli snažit. Aby neztratil tento obor význam či nebyl diskreditován.

Měly by se lépe upravit zákony? Nebo jen dbát o řádnou znalost a dodržování existujících zákonů (nakonec tolik jich není). Živnost by se neměla dávat všem, ale mělo by se dbát na proškolení od oprávněných firem a podle českých předpisů. Pokud chce živnostník v tomto oboru pracovat v České republice, měla by být zajištěna česká komunikace s českou klientkou. V případě zahraniční klientely je cizí jazyk výhodou, ale pro komunikaci s českými úřady by to mělo být podmínkou. Jinak ani hygienické kontroly nemohou zaznamenat do protokolu, že kontrolovaná osoba

odpověděla špatně nebo vůbec (pokud kontrole nerozumí), natož ji sankcionovat. Pro jednání s úřady v České republice se vyžaduje komunikace v českém jazyce. Je nutné více dohlížet na materiál, který je k práci využíván, a prověřit jeho legálnost (způsobilost). Stanovit minimální cenu za provedení práce je nereálné řešení, ale tím, že budeme dbát na používání certifikovaných materiálů, nedocházelo by ke snižování ceny na bezkonkurenční úroveň. Nemalá část klientů se domnívá, že vyšší cena je výdělek pro kosmetičku, proto dochází do levnějších vietnamských salonů. Jak je možné, že tyto provozovny prosperují, když nájem nejenom v Praze se pohybuje řádově ke sto tisícům měsíčně?

Každý z nás si vybere takovou pracovníci, ke které rád chodí, protože nemluví a já mohu přemýšlet, vždy mi poradí, má spoustu veselých historek, vše mi vysvětlí... Vybíráme si takovou osobnost, do níž vložíme důvěru. Nebojte se zeptat, proč dělá to a ono, proč minule dělala něco jiného. Pokud má čisté svědomí a nic neodbývá, s radostí odpoví a vysvětlí. Jinak se říká „důvěřuj, ale prověřuj“! Nechod'te do toho salonu jen proto, že stojí u vašeho domu. To komu se svěříte do rukou, na vás bude vidět hlavně v budoucnu.

Souhrn

V úvodní kapitole je podán přehled pracovních postupů jednotlivých úkonů prováděných v kosmetických provozovnách (manikúra, modelace nehtů, pedikúra, kosmetika, masáže) a souvisejících zdravotních rizik. Je popsáno, kdy a jak může dojít k přenosu onemocnění a jak se tomu dá předejít. Druhá kapitola je orientovaná na výčet zdravotních omezení, jež jsou s tímto oborem spojena a to jak z pohledu klientů, tak i pracovníků. Zdravotní průkaz, kam se nic nezapisuje, přitom ho musí člověk pracující v činnosti epidemiologicky závažné mít, pozbývá smyslu, jestliže ho doktor vydává bez prohlídky a poučení. Zjistili jsme, co všechno hraje roli v předcházení poškození zdraví. Provozní řád, ač je sebelépe vypracovaný, neplní svůj účel, pokud ho nikdo nepřečetl a hlavně se jím neřídí. Ve čtvrté kapitole je upozorněno na profesionální pracovnice, které se vedle problematiky vlastních kosmetických výkonů, potýkají se záměnou role kosmetičky za lékaře a psychologického poradce. Dále je popsáno, co vše je nutno zajistit, než se otevře salon. Poukázala jsem, kdy výkon státního zdravotnického dozoru nemůže být dostatečně účinný, pokud se nezmění příslušný zákon.

Součástí práce bylo dotazníkové šetření, jehož účelem bylo zjistit profesionální znalosti a praxi kosmetiček. Z dotazníků vyplývá, že znalosti nejsou nijak mimořádné, a lze z nich poznat, kdo dělá práci se zájmem a alespoň se orientuje v hygienické problematice. Některé odpovědi nebyly úplné, byly lehce zmatené a u některých dotazníků by šlo velmi pochybovat, jestli ho vůbec vyplňoval člověk z oboru.

V závěru diskutuji, že i přes všechny nástrahy a nízkou vzdělanost části personálu, je využívání kosmetických služeb pro náš organismus přínosné, ale je potřeba dbát na správný výběr kvalifikované pracovnice.

Summary

The introductory chapter is focused on an overview of working procedures of particular activities carried out in cosmetic premises (manicure, nail shaping, pedicure, beauty care, massage) and related health effects. It presents, when and how can diseases transmit and how to avoid it. The second chapter is concentrated on a list of health restrictions, which are associated with this profession, both in terms of clients and staff. A health card – which is necessary for those who deal with serious epidemiological activities - loses its meaning, when it is given by a doctor without medical check and instructions. We found out what takes a part in preventing health damage. Even well drafted operating rules do not fulfill its purpose, if no one reads it, much less follows it. The fourth chapter presents professional staff, which must - in addition to cosmetic procedures - face a role confusion of a cosmetician for a medical and psychological consultant. This is followed by a description of what needs to be ensured before the salon opening. I pointed out; when the performance of state medical supervision is not effective if the particular law stays unchanged.

Part of this work was dedicated to a survey whose purpose was to refer the professionalism of cosmeticians. The questionnaires show that knowledge is not exceptional, and it is easy to see who works with interest and at least follows the hygiene rules. Some answers were incomplete, slightly confused; in some questionnaires one might doubt whether it was fulfilled by a qualified person.

The concluding part deals with a fact - despite of all obstacles and low education level of the staff - the cosmetic procedures are beneficial to our organism, but it is necessary to ensure proper selection of qualified staff.

Seznam použité literatury

Zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

Vyhláška 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných

Vyhláška 195/2005 Sb., kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče

Vyhláška 490/2000 Sb., o rozsahu znalostí a dalších podmínkách k získání odborné způsobilosti v některých oborech ochrany veřejného zdraví

Rozsivalová V. a kolektiv. **Kosmetika I.** Informatorium, Praha 2000

Rozsivalová V., Knoblochová O. **Kosmetika II.** Informatorium, Praha 2001

Teplá K. a kolektiv **Kosmetika III.** Informatorium, Praha 2001

Seznam příloh

Příloha č. 1: Veřejné diskuze

Příloha č. 1

Veřejné diskuze

Zdroj: internetová stránka:

nehty-niky-brno.webnode.cz/diskuzni-forum/vietnamsky-salon/

Autor: Marcela Mořkovská (soudní znalec v oblasti manikúry, pedikúry a modelace nehtů)

V poslední době mně pokládají manikérky a pedikérky otázky, směřované k obrovské vlně expanze vietnamských studií na českém trhu.

Samozřejmě je zde několik dimenzí, které lze posuzovat. Salony jsou většinou na atraktivních místech a jsou poměrně nákladně vybavené. Navštívila jsem několik provozoven, kde se v neohraničeném prostoru provádí modelace nehtů i pedikúra.

Dokonce jsem z jakýchsi výzkumných důvodů obětovala nohy svého manžela vietnamskému pedikérovi. Hrdinně tuto úlohu přijal.

Po krátkém čase nás to oba mrzelo. Vzhledem k tomu, že manžel je lektorem v mém školícím středisku, v dané problematice se dobře orientuje. Blednul při pohledu na nástroje. Nešlo ani tak o samotné nástroje, ale o to, že byly vyndávány z dřevěného šuplíčku. Bedlivě jsem sledovala, nejedná-li se o nějaký superluxusní sterilizátor vykládaný exotickým dřevem odolným vysokým teplotám, ale bohužel to tak nebylo. Doufala jsem, že nedojde ke zranění, marně. Manžel se zjevně nebavil a bylo jasné, že by nejraději utekl. Když kovové dláto zajelo podruhé do nehtového valu, bylo zjevné, že mu došla trpělivost. "Prosím Vás nechcete mě to aspoň vydezinfikovat?"

Vietnamský pedikér zvednul hlavu a chvíli zkoumavě hleděl na manžela. Jeho tvář se roztáhla do dobráckého úsměvu. Krvácející nohu ponořil do whirlpoolové vaničky a začal ji omývat. Po chvíli se manžel opět pokoušel o komunikaci. "Prosím Vás u té pravé nohy mám na volném okraji nehtu nějaké nažloutlé zbarvení. Nemohlo by se eventuálně jednat o počínající onychomykózu?" Pedikér opět odhalil dvě řady bílých zubů a dobrácky zamrkal, cosi odpověděl ve své mateřštině a výmluvně do sebe obrátil pomyslný kelímek. Bylo to jasné. Zřejmě se ptal, zda nemáme žízeň. Manžel rezignovaně zkoprněl a v mírném napětí doufal, že momentální hladina jeho imunity je dostatečně vysoká. Po ukončení

transakce vhodil dobrák pracovní nástroje vítězoslavně do vaničky, kde byla voda obarvená krví a opět se usmál.

Asi se jednalo o jakousi před sterilizační metodu! Vzhledem k tomu, že jsem se cítila provinile, zeptala jsem se sama, co jsme dlužni. Doprovázela jsem otázku třením ukazováčku o palec a vytahovala svou peněženku. "Čtyři sta", zaznělo zcela zřetelně. Na otázku zda mi může vystavit doklad, reagoval již známým širokým dobráckým možná až lišáckým úsměvem. Vietnamská věta nás nepochybně zvala k další návštěvě a možná nám přál i krásný zbytek dne. Důvod, že jsem předchozí líčení pojala trochu rozverně, spočívá v radosti, že inkubační doby většiny mě známých onemocnění odezněly zatím bez následků.

Úsměvnost předchozího líčení dostává hořkou příchut, když zjistíme, že zde byl několikrát porušen zákon. Proč je masivně tolerováno zjevné a markantní porušení např. živnostenského zákona? Každý podnikatel provozující svou činnost na území ČR je povinen zabezpečit, aby komunikace mohla proběhnout v českém jazyce. Ze své zkušenosti mohu potvrdit, že u služeb, na které je z hlediska hygieny nahlíženo jako na epidemiologicky závažné činnosti, není vhodné tolerovat neznalost či nerespektování hygienických požadavků. Možná by o těchto záležitostech mohli vykládat dermatologové. K zamyšlení mě vedlo i používání whirlpoolové vaničky. V prvním okamžiku jsem byla nadšena skvělým designem tohoto jistě nákladného zařízení. Krev, kterou jsem zde zahlédla, probudila moji zvědavost, co se děje ve složitém labyrintu trubek, čerpadle a zcela jistě i filtru. Budu-li předpokládat, že po každém zákazníkovi je pracovní povrch mechanicky a dezinfekčně ošetřen, jakým způsobem je zabezpečena dezinfekce vnitřních komplikovaných povrchů.

Text 2

Autor: Kepkova

Dobrý den, můžu Vám všem jen potvrdit a sdělit, materiál akryl od „číňanů“ je tzv. technické sklo, což znamená lepidlo na lodě, nebo na baráky. K dostání ve velkých barelech v přístavištích nebo v servisu, kde opravuji lodě. Je to opravdu silná kyselina, proto vietnamské dámy používají roušky, aby neměli rozleptané sliznice, a je smutné, že v tomhle státě to hygienu nezajímá. Děkuji všem za zvážení následků, ale trvalých po několik let.